

Fővárosi Törvényszék

Az ügy száma: 106.K.703.866/2022/18.
Felperes: Országos Kórházi Főigazgatóság
(1125 Budapest, Diósárok út 3.)
A felperesek képviselője: Szecskay Ügyvédi Iroda
(1055 Budapest, Kossuth Lajos tér 16-17.)
Alperes: Közbeszerzési Hatóság Közbeszerzési Döntőbizottság
(1026 Budapest, Riadó utca 5.)
Az alperes képviselője: Uherné dr. Laczi Orsolya kamarai jogtanácsos
Az alperesi érdekelt: FRANK Diagnosztika Kft.
(1036 Budapest, Dereglye utca 2.)
Az alperesi érdekelt képviselője: Zafiri és Társai Ügyvédi Iroda
(1025 Budapest, Szépvölgyi út 4/A.)
A per tárgya: közbeszerzési ügyben hozott D.323/15/2022. számú határozat
jogszerűségének vizsgálata

Í t é l e t:

A Fővárosi Törvényszék a keresetet elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 250.000 (kettőszázötvenezer) forint perköltséget, továbbá az alperesi érdekeltnek 150.000 (százötvenezer) forint perköltséget.

A 300.000 (háromszázezer) forint kereseti illeték az állam terhén marad.

Az ítélettel szemben nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

Az ítélet alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes - mint ajánlatkérő - 2021. november 24-én a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Kbt.) Második Része szerinti nyílt közbeszerzési eljárást indított patológiai berendezések beszerzése tárgyában (EKR01022502021). A közbeszerzés összesen 7 részből állt, a jelen közigazgatási per a közbeszerzés 5. részét érinti. A 5. rész nagy teljesítményű IHC/ISH/FISH festő automaták és reagensek beszerzésére irányult. A beszerzés európai uniós alapokból finanszírozott projekttel kapcsolatos.

- [2] A felperes az 5. részhez tartozó ajánlati felhívás „II.2.4) A beszerzés mennyisége:” című pontjában – egyebek mellett – az alábbiakat írta elő:

„Ajánlati ár alátámasztása: Meg kell adni az ajánlott termék (és adott esetben) tartozékai nettó egység- és nettó összárát (a benyújtandó dokumentumok között mellékelt részletes excel ártáblázatban)

Szakmai ajánlat - Beszerezni kívánt eszközök minimum követelményeit, és ajánlott (teljesített) paramétereit tartalmazó táblázatban:

- Meg kell adni az ajánlott eszköz (és adott esetben) tartozékai pontos gyártóját, típusát, származási helyét, szervizét, vmint azon rendeletet, mely a forgalomba hozatalát szabályozza.
- Amennyiben ajánlattevő látja el a szerviz tevékenységet, úgy ajánlattevő cégnevét, és székhelyét kell beírni a táblázatba.
- Az ajánlott eszköz ajánlott (teljesített) paramétereivel kitöltve kell benyújtani
- Az „Beszerezni kívánt eszközök minimum követelményeit, és ajánlott (teljesített) paramétereit tartalmazó táblázatban” előírt minimum követelmények (minimum paraméterek) minimális szintjét az ajánlott termékeknek el kell érniük. Ennek való megfelelést Ajánlattevő az általa ajánlott berendezésre vonatkozóan minden előírt funkció és számszerű paraméter ismertetésével (mellékelt táblázatok kitöltésével) tanúsítsa! A minimumkövetelményekre vonatkozó paraméterek esetében a táblázatban az ajánlott (teljesített) paramétereket az ajánlott termék pontos paramétereivel kitöltve kell benyújtani. Az értékelési szempontok kapcsán tett megajánlások esetében a táblázatban az „igen/nem” eldöntendő kérdés megválaszolását követően, az ajánlott (teljesített) paramétereket, az ajánlott termék pontos paramétereivel kitöltve kell benyújtani, ahol ez releváns, az Ajánlatkérő a nem releváns eseteket a táblázatban megjelölte!”

- [3] A felperes az ajánlati felhívás ugyanezen pontjában a „Megajánlott termékek vonatkozásában benyújtandó további dokumentumok” címszó alatt a következő további dokumentumok benyújtását írta elő:

„- Értékelési szempontokra megadott paraméterek esetében az ajánlatban mellékelni kell azok gyártói adatlappal történő igazolását és /vagy a gyártó képviselőjére jogosult személye által tett megerősítő nyilatkozatot (pl. magyarországi forgalmazó nyilatkozatát)

- Megajánlott termék, ajánlattevőre vonatkozó, gyártóműig visszavezethető forgalmazási jogosultságát igazoló engedélyét (amennyiben az ajánlott termék gyártója nem az ajánlattevő). Amennyiben ajánlattevő nem közvetlen a gyártóval áll kapcsolatban, vmennyi forgalmazó engedélyét be kell nyújtani (pl. ha egy magyarországi forgalmazó van még AT előtt, akkor szükséges benyújtani a gyártó magyarországi forgalmazó forgalmazási jogosultságra vonatkozó engedélyét, és a magyarországi forgalmazó ajánlattevőre vonatkozó forgalmazási engedélyét)

- Az ajánlattétel nyelve: magyar azzal, hogy a megajánlott termékek vonatkozásában a részletes gyártói termékismertető prospektusok angol és/vagy német nyelven is benyújthatók, a magyar nyelvű fordítást ajánlatkérő nem kéri. Amennyiben a gyártói termékismertető nem részletes úgy részletes magyar és/vagy angol és/vagy német nyelvű műszaki leírással kell kiegészíteni. Részletes gyártói termékismertető prospektus alatt ajánlatkérő azon dokumentumot érti, amin megtalálható a gyártó megnevezése, az adott termék típusa, az adott termékről készült rajz vagy fotó, a termék tulajdonságainak leírása, ami tartalmazza az ajánlatkérői követelményeknek való megfelelés igazolásán felül a gyártó által fontosnak tartott adatokat.

- Valamennyi megajánlott eszköz vonatkozásában az orvostechnikai eszköz megfelelését az MDR, illetve az orvostechnikai eszközökről szóló rendeletben előírt gyártói megfelelési nyilatkozattal ÉS - ha az orvostechnikai eszköz forgalomba hozatalához az MDR (az orvostechnikai eszközökről, a 2001/83/EK irányelv, a 178/2002/EK rendelet és az

1223/2009/EK rendelet módosításáról, valamint a 90/385/EGK és a 93/42/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2017. április 5-i (EU) 2017/745 európai parlamenti és tanácsi rendelet), illetve az orvostechnikai eszközökről szóló rendelet alapján szükséges - CE megfelelésértékelési tanúsítvánnyal köteles igazolni. (16/2012. (II. 16.) Korm. rendelet 9. § (2) bek)

Amennyiben a megajánlott termék nem tartozik azon eszközök közé, mely vonatkozásában kötelezettség a CE megfelelésértékelési tanúsítvány megléte, akkor azon termékek esetében csak a gyártói megfelelési nyilatkozatot (EC Conformity Declaration) kötelező benyújtani.

A gyártói megfelelési nyilatkozatok (EC Conformity Declaration), CE tanúsítványok, termékismertető fordítása elfogadott ajánlattevő fordításában. [...]"

- [4] A felperes ajánlatok megtételére vonatkozó elvárásait az ajánlati felhívás mellé kiadott „KD02 Közbeszerzés tárgya szerinti műszaki leírás” c. közbeszerzési dokumentum az alábbiak szerint tartalmazta (az alábbi kiemelés formázás és tagolás szerint):

„1. AJÁNLATTÉTEL SORÁN ELŐÍRT KÖVETELMÉNYEK, AZ AJÁNLATTAL EGYÜTT BENYÚJTANDÓ DOKUMENTUMOK:

1.1. AJÁNLATI ÁR ALÁTÁMASZTÁSA:

- Meg kell adni az ajánlott termék (és adott esetben) tartozékai nettó egység- és nettó összárát (a benyújtandó dokumentumok között mellékelt részletes excel ártáblázatban)

1.2. SZAKMAI AJÁNLAT - BESZEREZNI KÍVÁNT ESZKÖZÖK MINIMUM KÖVETELMÉNYEIT, ÉS AJÁNLOTT (TELJESÍTETT) PARAMÉTEREIT TARTALMAZÓ TÁBLÁZATBAN:

- Meg kell adni az ajánlott eszköz (és adott esetben) tartozékai pontos gyártóját, típusát, származási helyét, szervizét, valamint azon rendeletet, mely a forgalomba hozatalát szabályozza.
- Amennyiben ajánlattevő látja el a szerviz tevékenysége, úgy ajánlattevő cégnevét, és székhelyét kell beírni a táblázatba.
- Az ajánlott eszköz ajánlott (teljesített) paramétereivel kitöltve kell benyújtani
- Az „Beszerezni kívánt eszközök minimum követelményeit, és ajánlott (teljesített) paramétereit tartalmazó táblázatban” előírt minimum követelmények (minimum paraméterek) minimális szintjét az ajánlott termékeknek el kell érniük. Ennek való megfeleléseket Ajánlattevő az általa ajánlott berendezésre vonatkozóan **minden előírt funkció és számszerű paraméter ismertetésével** (mellékelt táblázatok kitöltésével) **tanúsítsa!** A minimumkövetelményekre vonatkozó paraméterek esetében a táblázatban az ajánlott (teljesített) paramétereket az ajánlott termék pontos paramétereivel kitöltve kell benyújtani. Az értékelési szempontok kapcsán tett megajánlások esetében a táblázatban az „igen/nem” eldöntendő kérdés megválaszolását követően, az ajánlott (teljesített) paramétereket, az ajánlott termék pontos paramétereivel kitöltve kell benyújtani, ahol ez releváns, az Ajánlatkérő a nem releváns eseteket a táblázatban megjelölte!

1.3. MEGAJÁNLOTT TERMÉKEK VONATKOZÁSÁBAN BENYÚJTANDÓ TOVÁBBI DOKUMENTUMOK:

- Értékelési szempontokra megadott paraméterek esetében az ajánlatban mellékelni kell azok gyártói adatlappal történő igazolását és/vagy a gyártó képviselőjére jogosult személye által tett megerősítő nyilatkozatot (pl. magyarországi forgalmazó nyilatkozatát)
- Megajánlott termék, ajánlattevőre vonatkozó, gyártóműig visszavezethető forgalmazási jogosultságát igazoló engedélyét (amennyiben az ajánlott termék gyártója nem

az ajánlattevő). Amennyiben ajánlattevő nem közvetlen a gyártóval áll kapcsolatban, valamennyi forgalmazó engedélyét be kell nyújtani (pl. ha egy magyarországi forgalmazó van még ajánlattevő előtt, akkor szükséges benyújtani a gyártó magyarországi forgalmazó forgalmazási jogosultságra vonatkozó engedélyét, és a magyarországi forgalmazó ajánlattevőre vonatkozó forgalmazási engedélyét)

- Ajánlatkérő gyártó alatt az MDR rendelet 2. cikk 30. pontjában foglaltakat érti: „gyártó”: olyan természetes vagy jogi személy, aki/amely eszközt gyárt vagy teljesen felújít, vagy eszközt terveztet, gyártat vagy teljesen felújított, és a szóban forgó eszközt a saját neve vagy védjegye alatt forgalmazza;

- Az ajánlattétel nyelve: magyar azzal, hogy a megajánlott termékek vonatkozásában a részletes gyártói termékismertető prospektusok angol és / vagy német nyelven is benyújthatók, a magyar nyelvű fordítást ajánlatkérő nem kéri. Amennyiben a gyártói termékismertető nem részletes úgy részletes magyar és / vagy angol és / vagy német nyelvű műszaki leírással kell kiegészíteni. Részletes gyártói termékismertető prospektus alatt ajánlatkérő azon dokumentumot érti, amin megtalálható a gyártó megnevezése, az adott termék típusa, az adott termékről készült rajz vagy fotó, a termék tulajdonságainak leírása, ami tartalmazza az ajánlatkérői követelményeknek való megfelelés igazolásán felül a gyártó által fontosnak tartott adatokat.

- Valamennyi megajánlott eszköz vonatkozásában az orvostechnikai eszköz megfelelését az MDR, illetve az orvostechnikai eszközökről szóló rendeletben előírt gyártói megfeleléségi nyilatkozattal ÉS - ha az orvostechnikai eszköz forgalomba hozatalához az MDR (az orvostechnikai eszközökről, a 2001/83/EK irányelv, a 178/2002/EK rendelet és az 1223/2009/EK rendelet módosításáról, valamint a 90/385/EGK és a 93/42/EGK tanácsi irányelv hatályaon kívül helyezésétől szóló, 2017. április 5-i (EU) 2017/745 európai parlamenti és tanácsi rendelet), illetve az orvostechnikai eszközökről szóló rendelet alapján szükséges - CE megfeleléség értékelési tanúsítvánnyal köteles igazolni. (16/2012. (II. 16.) Korm. rendelet 9. § (2) bek)

Amennyiben a megajánlott termék nem tartozik azon eszközök közé, mely vonatkozásában kötelezettség a CE megfeleléség értékelési tanúsítvány megléte, akkor azon termékek esetében csak a gyártói megfeleléségi nyilatkozatot (EC Conformity Declaration) kötelező benyújtani. A gyártói megfeleléségi nyilatkozatok (EC Conformity Declaration), CE tanúsítványok, termékismertetők fordítása elfogadott ajánlattevő fordításában.”

- [5] A felperes a közbeszerzési dokumentumokban rendelkezésre bocsátotta a „2021.11.24_KD05 Ártáblázat 1-7 rész_végleges” elnevezésű fájlt, amely táblázat szerint kérte megadni az 5. részre vonatkozó kereskedelmi ajánlatot, továbbá a „2021.11.24_5_resz_Immunfesto_automta_1022” elnevezésű fájlt, amely táblázat kitöltésével kérte megadni az 5. részre vonatkozó műszaki-szakmai ajánlatot. A felperes az 5. részhez tartozó „Beszerezni kívánt eszközök minimum követelményeit, és ajánlott (teljesített) paramétereit tartalmazó táblázat”-okat a következő adattartalommal tette közzé:

Nagy teljesítményű IHC/ISH/FISH festő automata	
Megajánlott termék típusa:	
Gyártó:	
Származási hely:	
Szerviz (cégnév, és székhely):	
Eszköz minimumparaméterei (előírt minimum követelmények, minimum paraméterek, minimális szintje)	Ajánlott (teljesített) paraméterek

Rendszer képes legyen IHC és ISH valamint FISH festési eljárások elvégzésére	
Minimum 30 lemezes kapacitás	
Az automata képes legyen metszetek vonalkóddal vagy bárkóddal való azonosítására	
A rendszer teljes körű magyar nyelvű szoftverrel rendelkezik.	
Napi 8 órás munkaidőben minimum 100 IHC minta festési kapacitással rendelkezzen.	
Használat során keletkező veszélyes és nem veszélyes hulladék oldatok szétválasztása és külön gyűjtése gyárilag legyen megoldott.	
Szoftveresen ellenőrzött antigénfeltárás és teljesen automata immunhisztokémiai reakció kivitelezés a reakció előhívásáig bezárólag, mely emberi beavatkozás nélkül menjen végbe. A szoftveresen ellenőrzött antigén feltárást és a teljesen automata immunhisztokémiai reakciót egy ugyanazon gépen belül kell elvégezni, emberi beavatkozás nélkül.	

Értékelési szempontok	IGEN/NEM	Ajánlott (teljesített) paraméterek (ahol releváns)
Nagy teljesítményű IHC/ISH/FISH festő automata		
Különálló individuális metszetfestő állomások, melyek lehetővé teszik a festett lemezek egymástól függetlenül történő cseréjét. (IGEN/NEM, előny a megléte)		nem releváns
Az automata reagenseinek gazdaságos használata (maximum 150 mikro/l. felhasználásával) és a metszetek védelmében fedőlemez technika vagy azzal egyenértékű technikai megoldás alkalmazása (IGEN/NEM, előny a megléte)		
Rendelkezik külön FISH egységgel, mely működése mellett folyamatosan adagolható az immun. FISH egység alatt nem csak és kizárólag fizikailag különálló egység értendő, mivel a lényeg ebben az esetben a funkcionáltság, vagyis a két munkafolyamat párhuzamosan történő alkalmazásának lehetősége. (IGEN/NEM, előny a megléte)		
Egynél több robotkar vagy olyan egyenértékű technikai megoldás, mely a reakció kivitelezésének idejét, a reagens költségeket csökkenti (IGEN/NEM, előny a megléte)		

[6] A 2022. január 7. napi ajánlattételi határidőre az 5. részre vonatkozóan 3 ajánlat érkezett, az alperesi érdekelt és a Summamed Kft. is ajánlatot tett. A Summamed Kft. az ajánlata részeként az alábbi fájlokat csatolta:

- Aláírási címpéldány_BMK_.pdf
- Aláírási címpéldány_KA_.pdf
- Aláírási címpéldány_SH_.pdf
- Aláírási cmpldny.pdf
- Brochure_-_BOND-MAX__200268_Rev_A_.pdf

- CE_Leica BOND MAX_en.pdf
- DA Leica 2021 hu.pdf
- DA Leica 2021.pdf
- EKR meghatalmazás_5. rész.pdf
- Előszerződés_5. rész.pdf
- Leica BOND MAX_Kézikönyv_hu.pdf
- Meghatalmazás_SM_4,5.pdf
- MeghatalmazásMKKA_202106_2t.pdf
- Nyilatkozat az értékelési szempontokra megadott paraméterek vonatkozásában_5. rész.pdf
- Üzleti titkot tartalmazó fájlok, elkülönítetten feltöltve:
- Ártáblázat_5.rész.pdf
- KD05 Ártáblázat_4, 5_végleges_M.xls

Az ajánlattételi határidőre nem csatolta az ajánlati felhívásban megjelölt és a közbeszerzési dokumentumok között rendelkezésre bocsátott fenti – a beszerzendő termék gyártóját, típusát, származási helyét, szervizét és minimumkövetelményeit tartalmazó – táblázatot.

- [7] A felperes 2022. február 3-án arra hivatkozással, hogy a közbeszerzési dokumentumokban a szakmai ajánlat vonatkozásában milyen elvárásokat írt elő, a következő hiánypótlási felhívást intézte a Summamed Kft.-hez: „9. [...] Ajánlattevő ajánlatában nem csatolta a beszerezni kívánt eszközök minimumkövetelményeit, és ajánlott (teljesített) paramétereit tartalmazó táblázatot, azonban az ajánlat egyéb részeiből megállapítható a megajánlott termék típusa és gyártója. Kérjük, hogy az Ajánlattevő hiánypótlás keretében csatolja az Ajánlatkérő által beszerezni kívánt eszközök minimum követelményeit, és ajánlott (teljesített) paramétereit tartalmazó táblázatot.” A Summamed Kft. 2022. február 7-én becsatolta a kért kitöltött táblázatot, melyben a megajánlott termék típusaként a BOND-MAX került feltüntetésre.
- [8] A felperes a 2022. május 4-én kiadott tájékoztatása szerint - az 5. részt illetően - mindhárom ajánlatot megfelelőnek értékelte, ezért elvégezte az ajánlatok értékelését, és felhívta a Summamed Kft.-t és az alperesi érdekeltet a kizáró okok és az alkalmassági követelmények igazolására. A 2022. augusztus 1-jén feltöltött összegezés szerint az alperesi érdekelt és a Summamed Kft. ajánlata is érvényes, az eljárás nyertese a Summamed Kft. lett.
- [9] Az alperesi érdekelt 2022. augusztus 8-án előzetes vitarendezést kezdeményezett az ajánlatkérő hiánypótlási felhívása és az eljárást lezáró döntés nyertes ajánlat elbírálásával kapcsolatos részei ellen, melyet a felperes elutasított. Az alperesi érdekelt ezért jogorvoslati kérelemmel élt, melyben a jogsértések megállapítása mellett az 5. részt lezáró döntés megsemmisítését kérte arra hivatkozással, hogy a felperes olyan ajánlatot fogadott el érvényesnek, amelyben a konkrét szakmai ajánlatot csak utólag, egy jogsértően lefolytatott hiánypótlás keretében nyújtották be.

Az alperes határozata

- [10] Az alperes a 2022. szeptember 30. napján meghozott D.323/15/2022. számú határozatával az 1. kérelmi elem vonatkozásában a jogorvoslati eljárást a kérelem elkésettsége okán megszüntette; a 2. kérelmi elem vonatkozásában előadott jogorvoslati kérelmet – a Kbt. 165. § (2) bekezdés a) pontja alapján – elutasította; a 3. kérelmi elemre pedig megállapította, hogy az ajánlatkérő megsértette a Kbt. 71. § (10) bekezdését, a Kbt. 73. § (1) bekezdés e) pontjára tekintettel a Kbt. 69. § (1) és (2) bekezdését, valamint a Kbt. 77. § (4) bekezdését, ezért

megsemmisítette az 5. közbeszerzési részt lezáró döntést, továbbá a felperessel szemben 5.000.000 forint bírságot szabott ki.

- [11] Indokolása szerint a 3. kérelmi elem alapján abban a jogkérdésben kellett állást foglalnia, hogy a felperes jogszerűen végezte-e el a nyertes ajánlat érvényességi vizsgálatát arra tekintettel, hogy a 2022. február 7-én hiánypótolt ajánlatot bírálta el. Az a felek között nem volt vitás, hogy: a Summamed Kft. ajánlattételi határidőben benyújtott ajánlata nem tartalmazta a „Beszerezni kívánt eszközök minimumkövetelményeit, és ajánlott (teljesített) paramétereit” tartalmazó táblázatot; a nyertes ajánlat az egyéb dokumentumokban sem tartalmazott olyan ajánlattevői nyilatkozatot, amelyben a Summamed Kft. egyértelmű és kifejezett vállalást tett volna arra, hogy a beszerzés tárgyaként meghatározott nagyteljesítményű IHC/ISH/FISH festőautomatára a Leica Biosystems gyártmányú Bond Max típusú terméket kívánja szállítani, és a szerviztevékenységet a BioMarker Kft. fogja ellátni; az ajánlatban elhelyezett felolvasólap úrlapon, és az értékelési szempontok szerint megtett vállalással kapcsolatos ajánlattevői nyilatkozatban sem a megajánlott termék, sem a szervizszolgáltató nem került megjelölésre; az ajánlat nem tartalmazta a műszaki leírásban meghatározott minimumkövetelmények teljesülésére vonatkozó megerősítő ajánlattevői nyilatkozatot sem; az ajánlatban fellelhető volt gyártói termékismertető, illetve megfelelőségi nyilatkozat, amelyek a Leica Bond Max termékre vonatkozóan tartalmaztak adatokat; az ajánlat részeként került becsatolásra továbbá egy gyártói kézikönyv, amely a Bond 6.0 szoftverekkel működő Bond-rendszerek részletes gyártói ismertetőjét tartalmazta, amely kétféle feldolgozómodult: a Bond Max és a Bond-III modul termékírását és felhasználási útmutatóját egyaránt tartalmazta; továbbá a nyertes ajánlattevő a minőségi értékelési szempontokra tett vállalásait kizárólag a gyártói felhasználói kézikönyvben rögzített gyártói információkkal kívánta igazolni, a gyártói információk azonban mind a Bond Max, mind a Bond-III. feldolgozómodulra egyaránt érvényesek, azok nem vonatkoztatóak kizárólag a Bond Max Eszközre. A felperes ajánlattevői nyilatkozat hiányában – a gyártói brosúra, egy CE megfelelőségi dokumentum és egy kézikönyv tartalma alapján – azt a következtetést vonta le, hogy a nyertes ajánlattevőtől a Leica Bond Max festékautomata szállítására kapott ajánlatot, annak dacára, hogy még a dokumentumokban is többféle termék jelenik meg. A felperes az ajánlati felhívásban és a dokumentációban megkövetelte az ajánlattevőktől a konkrét szakmai ajánlat specifikálását; kifejezetten előírta azt, hogy nyilatkozatban kell megjelölniük a megajánlott eszköz gyártóját, típusát, származási helyét és azt a gazdasági szereplőt, amely a jótállás időtartama alatt a szervizelési feladatokat elvégzi. Az ajánlati kötöttség pedig a Kbt. 81. § (11) bekezdése alapján az ajánlattételi határidővel lejárt. Az alperesi érdekelt ezért helytállóan hivatkozott arra, hogy az előírt ajánlattételi feltételek alapján az ajánlati kötöttséget eredményező jognyilatkozatot az ajánlattevőnek kell megtennie (Kfv.III.37.245/2015/4.); annak kifejezettnek és egyértelműnek kell lennie; nem állapítható meg az ajánlati kötöttség beállta joghatályos ajánlattevői jognyilatkozat hiányában, és e hiány jogszerűen nem volt pótolható. Nem fogadta el azt a felperesi érvelést, hogy joghatályos nyilatkozat hiányában is egyértelműnek tekinthető az ajánlati vállalat azzal, hogy az ajánlat tartalmazott gyártói termékismertetőt, mert annak a funkciója kizárólag a meglévő ajánlati vállalat megfelelőségének igazolása, nem pedig annak pótlása. Az ajánlattevői nyilatkozat nem helyettesíthető brossúrák becsatolásával, és konkrét vállalat nélkül gyakorlatilag nincs is mit igazolniuk. Tévesen az a felperesi hivatkozás is, hogy az EKR felhasználói szintű autentikációja pótolhatja a konkrét ajánlati vállalatot. Az EKR felhasználói jogosultságok kizárólag technikai szinten vizsgálhatóak, és kizárólag annak megállapítására alkalmas, hogy a közbeszerzési eljárás dedikált felületére az ajánlatba az arra jogosult személy helyezhet el dokumentumokat, ettől még a gyártói prospektus, a gyártói információ nem tekinthető ajánlattevői jognyilatkozatnak. A felperes közvetett és nem is egyértelmű információk alapján, önkényesen döntötte el, hogy milyen műszaki tartalomra kapott ajánlatot. A nyertes

ajánlattevő utólag nyújtotta be a beszerzés tárgyára vonatkozó konkrét nyilatkozatát, azaz az ajánlattételi határidőt követően tette meg a valós szakmai ajánlatát, amely nem tekinthető nem jelentős hiány, hiba pótlásának. A felperes ugyan helytállóan hivatkozott a hiánypótlás jogintézményének céljára, azonban a jelen esetben a hiba jelentős volt, mert az ajánlatból gyakorlatilag hiányzott a beszerzés tárgyára vonatkozó konkrét ajánlat. A hiánypótlás a Kbt. 71. § (8) bekezdése szerinti hiánypótlási tilalomba ütközött, mert az ajánlati kötöttséget eredményező valós ajánlat utólagos megtétele sértette a verseny tisztaságát, az egyenlő bánásmódot, az egyenlő esélyű ajánlattételt előíró alapelveket; továbbá az – hiánypótlással jogszerűen nem korrigálható – jelentős hiba megszüntetésére irányult. A bírálat során a jogszabálysértést észlelni kellett volna Kbt. 71. § (10) bekezdésben előírt kötelezettség alapján, a hiánypótlást a felperes nem vehette volna figyelembe a nyertes ajánlat érvényességének megállapítása érdekében. A jogsértés megállapítására tekintettel a Kbt. 165. § (3) bekezdés b) pontja alapján az 5. közbeszerzési részt lezáró döntés megsemmisítésének, a Kbt. 165. § (3) bekezdés d) pontja, valamint az (5) bekezdése alapján bírság kiszabásának van helye.

- [12] A Kbt. 165. § (5) és (11) bekezdéseire figyelemmel az alperes a bírság alkalmazása körében rögzítette, hogy a felperes súlyos jogsértést valósított meg azzal, hogy érvényesnek bíralt el egy érvénytelen ajánlatot, és érvénytelen ajánlatot benyújtó ajánlattevőt hirdetett ki a közbeszerzési eljárás nyerteseként, amely jogsértés az eljárást lezáró döntésre közvetlenül kihatott. A bírság összegének meghatározása során - a jogsértés súlyosságán túl - figyelemmel volt a beszerzés tárgyára, a jogsértéssel érintett 5. rész uniós közbeszerzési értékhatárt jelentősen meghaladó, magas értékére, értékelte az ajánlatkérő együttműködő magatartását valamint azt, hogy a jogsértés a döntés megsemmisítésével reparálhatóvá vált. Figyelemmel volt arra, hogy e beszerzéssel összefüggésben a felperessel szemben nem állapított meg ismételt jogsértést, valamint arra, hogy a jogsértés megtörténte a jogorvoslati eljárás megindítása között relatíve rövid idő telt el. Értékelte továbbá, hogy a jogsértéshez más szerv eljárásában a támogatás visszafizetésére vonatkozó szankció kapcsolódhat, és a Kbt. 53. § (6) bekezdése szerinti feltételes közbeszerzési eljárást folytatott le.

A kereset, a védírat és az alperesi érdekelt nyilatkozata

- [13] A felperes az alperes határozatának jogsértést megállapító, az eljárást lezáró döntést megsemmisítő, valamint a bírságot kiszabó részét keresettel támadta. Elsődlegesen - a Kp. 89. § (1) bekezdés a) pontja, 90. § (1) bekezdése és a Kbt. 172. § (1) bekezdése alapján - a határozat megváltoztatását és annak megállapítását kérte, hogy nem követett el jogsértést. Másodlagosan a határozat megváltoztatását kérte a kiszabott bírságot mellőzésével, harmadlagosan a bírság mérséklését. Kérte továbbá kötelezni az alperest a jogorvoslati eljárásban és a perben felmerült költsége viselésére a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet (a továbbiakban: IM r.) 3. § (2) bekezdése alapján.
- [14] Hivatkozása szerint az alperes tévesen állapította meg, hogy jogsértő módon nem nyilvánította érvénytelenné a Summamed Kft. ajánlatát. Az ajánlat részét képező dokumentumokból megállapítható volt a szakmai ajánlat és az ajánlati dokumentációban kért műszaki specifikációnak való megfelelés, továbbá az alperes saját egységes gyakorlatával ellentétben az, hogy a Summamed Kft. ajánlatát nem tekinti érvényesnek amiatt, mert a szakmai ajánlat nem egy konkrét dokumentumból, hanem több különböző műszaki dokumentum összességéből állapítható meg. A határozat értelmében szakmai ajánlatnak kizárólag az ajánlattevő cégszerű, joghatályos nyilatkozata tekinthető, amely nem pótolható az EKR rendszerbe feltöltött dokumentumokkal, mivel azok nem tekinthetők ajánlattevői

nyilatkozatnak. Az alperes határozatában (58. és 60. bekezdés) önkényesen leszűkítette a szakmai ajánlat fogalmát az ajánlattevő cégszerű nyilatkozatára és önkényesen tekint minden más – az ajánlat részét képező – dokumentumra akként, mint ami kizárólag a szakmai ajánlat alátámasztásául szolgál. Az alperes a korábbi gyakorlatával ellentétes döntést hozott. Eddigi gyakorlata értelmében a szakmai ajánlat nem pusztán az ajánlattevő kifejezett nyilatkozata, hanem valamennyi e körben az ajánlat részévé tett dokumentum. Helyes az a joggyakorlat, hogy az ajánlatkérő kizárólag akkor nyilváníthatja az ajánlattevő ajánlatát érvénytelennek, amennyiben abból nem derül ki egyértelműen, hogy az ajánlati dokumentációban kért műszaki specifikációnak megfelelően minden lényeges műszaki jellemzőt tartalmaz. Amennyiben a szakmai ajánlat minden lényeges műszaki jellemzőt tartalmaz, úgy hiánypótlás körében az ajánlattevő felszólítható további nyilatkozatok csatolására, hiszen az fogalmilag nem jár szükségképpen a szakmai ajánlat módosításával. A jelen perben az a releváns jogkérdés, hogy mi tekinthető a Kbt. 3. § 37. pontjában meghatározott szakmai ajánlat tartalmának; valamint jogszerű-e az az alperesi különbségtétel, amely értelmében a műszaki jellemzőket tartalmazó dokumentumok kizárólag a szakmai ajánlat alátámasztására szolgálnak, de nem képezik annak részét. A szakmai ajánlatot az alperes szűken értelmezte, kizárólag az ajánlattevő cégszerű jognyilatkozataként azonosította, továbbá egy mesterséges követelményrendszert kívánt levezetni az ajánlati felhívás szövegéből, az ugyanis sehol nem rögzíti, hogy a szakmai ajánlat kizárólag táblázatos formában lenne érvényes. Ezzel szemben a szakmai ajánlatnak az ajánlattevő által becsatolt valamennyi olyan dokumentum részét képezi, amely az ajánlati dokumentációban kért műszaki specifikációnak megfelelő lényeges műszaki jellemzőt tartalmaz. Téves az az alperesi megállapítás, hogy a nyertes ajánlattevő nem tett joghatályos jognyilatkozatot, mert az ajánlattevő jognyilatkozata tartalmában megfelelt a szakmai ajánlattal szembeni elvárásoknak. A felperes által kibocsátott hiánypótlás nem a szakmai ajánlat tartalmi kiegészítésére, hanem a már benyújtott szakmai ajánlat kiírás szerinti formai követelményeknek is megfelelő bemutatására irányult. A hiánypótlott irat az eredeti műszaki tartalomhoz képest semmilyen többletet nem tartalmazott, így az ajánlati kötöttség nem sérült, mivel a szakmai ajánlat sem módosult. A keresetlevél 10-11. oldalán levezetettek szerint a szakmai ajánlattal szemben támasztott valamennyi követelmény megállapítható volt az ajánlattevő ajánlatából. A beszerzendő termék paramétereit az ajánlattevő által mellékelte angol nyelvű tájékoztató és a kézikönyv; a gyártót, típust, származási helyet a CE tanúsítvány; a szervizelést végző cég nevét és székhelyét a BioMarker Kft.-vel kötött előszerződés és a Kbt. 66. § (6) bekezdése szerinti nyilatkozat tartalmazta. Az ajánlat egységességére tekintettel az ajánlathoz csatolt valamennyi műszaki megajánlást tartalmazó dokumentumot vizsgálnia kellett az érvényesség megállapítása érdekében. Egyes dokumentumok önkényes kivonása a hiánypótlható dokumentumok köréből a Kbt. 71. § (1) bekezdésébe ütközik. Az alperes egyáltalán nem vizsgálta, hogy a becsatolt műszaki dokumentáció egyes pontjai teljeskörűen és egyértelműen tartalmazzák a szakmai ajánlat valamennyi megkövetelt elemét, és tévesen jutott arra a következtetésre, hogy a benyújtott ajánlat nem keletkeztet ajánlati kötöttséget. A közbeszerzési eljárás lefolytatására a Miniszterelnökség Közbeszerzés Felügyeleti Főosztálya (KFF) folyamatba épített ellenőrzése mellett került sor, amely során a KFF kiállította az eljárás lefolytatásának szabályosságára vonatkozó támogató tanúsítványát. Tekintettel arra, hogy a közbeszerzési eljárás Európai Unió forrásból finanszírozott, jelentős auditkockázatot hordoz magában az, ha nem a legalacsonyabb összegű ajánlati árat tartalmazó ajánlat kerül nyertessé nyilvánításra. Állításának alátámasztásaként az alperes D.196/10/2020. számú határozatát és az azt felülvizsgáló Fővárosi Törvényszék 104.K.705.648/2020/25. számú ítéletét idézte, továbbá az alperes D.15/16/2020. számú határozata 75. bekezdését és a D.36/26/2021. számú határozat 97. bekezdését. További ellentétes gyakorlatként hivatkozott az alperes D.436/16/2022. számú határozat 33. bekezdésére, a D.93/14/2020. számú határozat 54. és 55. bekezdéseire, valamint a D.527/20/2013. számú határozatra.

- [15] A kiszabott bírság vonatkozásában az alperes mérlegelése kirívóan okszerűtlen és megfelelő indokolást sem tartalmaz. A Kbt. 165. § (11) bekezdése alapján az eset összes körülményét figyelembe kell venni. A határozat 66. pontjában azonban az alperes nem vette figyelembe, hogy az általa megállapított érvénytelenség alaki és nem tartalmi elemre vezethető vissza; az alperesi érdekelt számára biztosította, hogy a jogorvoslati kérelem alapjáról jóval a jogorvoslati határidő előtt információval rendelkezzen; és saját korábbi gyakorlata az eljárás jogszerűségére utalt. Az alperes nem támasztotta alá a bírság kiszabásának indokoltságát, és a határozatból nem tűnik ki, hogy számba vette volna a generális és speciális prevenciók célokat. A speciális prevenció szükségessége a támogató, együttműködő magatartás és a jogsértés reparálható jellege miatt nem áll fenn; és a generális prevenció elvei sem érvényesülhetnek, hiszen az eljárása az alperes korábbi joggyakorlatához igazodott. Jelen esetben a bírság kiszabása azt eredményezi, hogy a jogalanyok nem alapozhatnak az alperes korábbi, közzétett gyakorlatára. A bírság összegénél értékelt körülmények vonatkozásában nem derül ki, hogy az egyes figyelembe vett körülményeknek az alperes milyen súlyt tulajdonított. Az alperes nem kezelte kiemelten kedvező szempontként, hogy a jogsértés teljes mértékben reparálható volt, és sem közérdek, sem magánérdek nem sérült. Nem ütköztette a mérlegelési szempontokat, és nem adta indokát annak sem, hogy az enyhítő és súlyosító körülmények milyen arányban állnak egymással.
- [16] Az alperes védiratában – a határozatban foglaltak fenntartásával – a kereset elutasítását kérte. Perköltséget igényelt, amelyet az IM r. 3. § (2) bekezdés alapján kért megállapítani. Hivatkozása szerint a felperes által előírt ajánlattételi feltételek alapján az ajánlati kötöttséget eredményező jognyilatkozatot az ajánlattevőnek kell megtennie, annak kifejezettnek és egyértelműnek kell lennie. Nem állapítható meg az ajánlati kötöttség beállta joghatályos ajánlattevői jognyilatkozat hiányában, és e hiány jogszerűen nem pótolható. Az ajánlattevő ajánlata eredetileg nem tartalmazott konkrét szakmai ajánlatot. A gyártói ismertetők, kézikönyv bemutatása nem alkalmas a hiányzó ajánlattevői vállalással azonos joghatás kiváltására. A felperes az eldöntendő jogkérdést is hibásan fogalmazta meg, az alperesi jogi állásfoglalást a keresetlevele 29. pontjában tévesen azonosította, és olyan korábbi közbeszerzési döntésekre hivatkozott, amelyek sem tényállásukat, sem az azokban megfogalmazott jogkérdéseket illetően nem azonosak a jelen eset tényállásával és eldöntendő jogkérdésével. A felperes utólag nem változtathat az ajánlati kiírási feltételeken annak érdekében, hogy az általa kiválasztott ajánlattevővel kösse meg a szerződést. A Kbt. 81. § (11) bekezdése alapján az ajánlattételi határidő letelte a felperesnél is ajánlati kötöttséget eredményezett, a Kbt. 66. § (1) bekezdése és 69. § alapján ezért a felperes az általa meghatározott ajánlati feltételek szerint volt köteles az ajánlatokat elbírálni. A kereset nem tartalmaz jogi indokolást a hiánypótlási szabályok megsértése kapcsán. Nem tud olyan audit irányelvről, amely alapján a támogatás elvonását vonná maga után az, ha nem a legalacsonyabb árat tartalmazó ajánlat kerül nyertessé nyilvánításra. A bírság kiszabása körében is jogszerű döntést hozott, a felperes érvei egyfelől alaptalanok, másfelől jogi relevanciával nem bírnak.
- [17] Az alperesi érdekelt a kereset elutasítását kérte. Perköltséget igényelt, amelyet az IM r. 3. § (2) bekezdése alapján kért megállapítani. Álláspontja szerint a kereset téves jogkérdést határoz meg a jogvita lényegeként és alaptalanul állítja a határozat jogsértő jellegét. A felperes a közbeszerzési dokumentumokban egzaktul rögzítette az általa elvárt szakmai ajánlat lényeges és elengedhetetlen feltételeit, és az ajánlattal együtt benyújtandó dokumentumok közé sorolta - következetesen, több helyen - a közbeszerzési dokumentumokban fellelhető „Beszerezni kívánt eszközök minimum követelményeit” tartalmazó táblázatot is. Ezen elvárás észszerű a beszerzés tárgyának bonyolult szakmai

jellegére és azon körülményre tekintettel, hogy csak így tudja az ajánlatkérő érvényesíteni az elállási jogát, ugyanis a közbeszerzési eljárás eredményének kihirdetése után, a diagnosztikai műszer üzembe állítása és gyakorlati használata során derülhet ki az, hogy a műszer mégsem teljesít valamilyen elvárt követelményt. A nyertesnek kihirdetett Summamed Kft. – egyik fél által sem vitatottan – az ajánlattételre nyitva álló határidőben nem nyújtotta be azt a táblázatot, amelyet maga a felperes írt elő kötelezően. A Summamed Kft. olyan iratokat csatolt ajánlatába műszaki ajánlatként, amelyek egyszerre két termékre, a Leica Bond Max-ra illetve a Bond-III modulra mutattak, a felperes pedig – egyértelmű és kifejezett ajánlat hiányában – a saját elgondolása szerint, önhatalmúan állapította meg, hogy mi az ajánlat tárgya. A felperesnek azonban nincs mérlegelési lehetősége, és nem feladata az ajánlattevői szándék kifürkészése, hanem vizsgálnia kell az egyértelmű ajánlattevői megajánlás műszaki megfelelését. Nem a műszaki tartalom becsatolása és a szakmai ajánlat fogalmának elemzése a jelen eljárás jogkérdése, hanem az, hogy a becsatolt műszaki leírás alapján egyáltalán mi az a termék, amely megajánlásra került a Summamed Kft. részéről. A felperes által hivatkozott alperesi és bírósági határozatok eltérő tényállásúak, ezért azok a jelen perben nem relevánsak.

A bíróság döntése és jogi indokai

- [18] A felperes keresete – az alábbiak szerint – alaptalan.
- [19] A bíróság a Kbt. 170. § (1) bekezdése alapján indított jogvitát – a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 4. § (1)-(2) bekezdései, a (3) bekezdés a) pontja és az 5. § (1) bekezdése alapján – közigazgatási peres eljárásban, nyilvános tárgyaláson bírálta el. A határozat jogszerűségét a Kp. 2. § (4) bekezdése és 85. § (1) és (2) bekezdése szerint a kereseti kérelem, a felek által előterjesztett kérelmek és jognyilatkozatok keretei között, a közigazgatási tevékenység megvalósításának időpontjában fennálló tények alapján bírálta el.
- [20] A tényállást a Kp. 78. § (2) bekezdésére figyelemmel a rendelkezésre álló iratok, valamint a felek előadásának egybevetése alapján állapította meg. A támadott határozat jogszabálysértő voltát a Kp. 78. § (1) bekezdésére és a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 265. §-ára figyelemmel a felperesnek kellett bizonyítania.
- [21] A bíróságnak a perben arról kellett döntenie, hogy az alperes határozata és eljárása – a keresetben foglalt hivatkozások alapján – jogsértő-e. Ennek körében elsőként azt vizsgálta, hogy mi tekinthető szakmai ajánlatnak; a nyertes ajánlattevő a szakmai ajánlatát az ajánlattételi határidőn belül megtette-e; és erre tekintettel jogsértő-e az alperes azon megállapítása, hogy a felperes jogsértően hiánypótoltatott érvénytelen ajánlatot fogadott el érvényesnek, és érvénytelen ajánlatot benyújtó ajánlattevőt hirdetett ki nyertesnek.
- [22] A Kbt. 2. § (1) bekezdése alapelveként rögzíti, hogy a közbeszerzési eljárásban az ajánlatkérő köteles biztosítani, a gazdasági szereplő pedig tiszteltetben tartani a verseny tisztaságát, átláthatóságát és nyilvánosságát. A (2) bekezdés pedig kimondja, hogy az ajánlatkérőnek esélyegyenlőséget és egyenlő bánásmódot kell biztosítania a gazdasági szereplők számára.
- [23] A Kbt. 3. § 37. pontja szerint szakmai ajánlat: a beszerzés tárgyára, valamint a műszaki leírásban és a szerződéses feltételekben foglalt ajánlatkérői előírásokra tett ajánlat.
- [24] A Kbt. 66. § (1) bekezdése szerint az ajánlatot és a részvételi jelentkezést a gazdasági szereplőnek a közbeszerzési dokumentumokban meghatározott tartalmi és formai követelményeknek megfelelően kell elkészítenie és benyújtania. A (2) bekezdés alapján az

ajánlatnak tartalmaznia kell különösen az ajánlattevő kifejezett nyilatkozatát az ajánlati vagy ajánlattételi felhívás feltételeire, a szerződés megkötésére és teljesítésére, valamint a kért ellenszolgáltatásra vonatkozóan.

- [25] A Kbt. 81. § (11) bekezdése alapján a nyílt eljárásban az ajánlatkérő a felhívásban és a közbeszerzési dokumentumokban meghatározott feltételekhez, az ajánlattevő az ajánlatához az ajánlattételi határidő lejártától kötve van.
- [26] A Kbt. 69. § (1) bekezdése szerint az ajánlatok és részvételi jelentkezések elbírálása során az ajánlatkérőnek meg kell vizsgálnia, hogy az ajánlatok, illetve részvételi jelentkezések megfelelnek-e a közbeszerzési dokumentumokban, valamint a jogszabályokban meghatározott feltételeknek.
- [27] A Kbt. 73. § (1) bekezdés e) pontja alapján az ajánlat vagy a részvételi jelentkezés érvénytelen, ha egyéb módon nem felel meg az ajánlati, ajánlattételi vagy részvételi felhívásban és a közbeszerzési dokumentumokban, valamint a jogszabályokban meghatározott feltételeknek, ide nem értve a részvételi jelentkezés és az ajánlat ajánlatkérő által előírt formai követelményeit.
- [28] A fenti jogszabályi rendelkezések alapján a szakmai ajánlatot a felhívásban és a közbeszerzési dokumentumokban foglaltak alapján kell értelmezni és elkészíteni. Ez a Kbt. „szakmai ajánlat” fogalmából is következik, mely szerint a szakmai ajánlat a beszerzés tárgyra, az ajánlatkérői előírásokra tett ajánlat. A szakmai ajánlat, annak megléte, érvényessége, hiánypótolhatósága minden esetben az ajánlatkérői felhívás és abban foglalt konkrét előírások alapján vizsgálendő. Annak van jelentősége csak és kizárólag, hogy az ajánlatkérő a szakmai ajánlatot hogyan jelenítette meg az ajánlati felhívásban és közbeszerzési dokumentációban, vagyis ő maga mit minősített szakmai ajánlatnak. A szakmai ajánlat tehát nem értelmezhető az ajánlatkérői előírásoktól függetlenül, a szakmai ajánlatot nem pusztán a Kbt. fogalma alapján kell megítélni, erre a felperes alaptalanul hivatkozott. Az ajánlattevői esélyegyenlőség és a verseny tisztasága csak akként biztosítható, ha az ajánlatkérő az ajánlatokat saját előírásának megfelelően kéri számon az ajánlattevőkön akként, ahogy azt a közbeszerzési dokumentumokból – és esetlegesen felvilágosítás-adásból – az ajánlattevőknek értenie kellett.
- [29] A jelen perben ezért nem hagyható figyelmen kívül az a tény, hogy az ajánlatkérő a felhívásban és a közbeszerzési dokumentumokban is egyértelműen előírta, hogy milyen szakmai tartalomra vonatkozóan vár el kifejezett nyilatkozatokat az ajánlatok megtétele során. A törvényszék ennek vonatkozásában megállapította, hogy mind a felhívásnak, mind a közbeszerzési dokumentumoknak része volt a felhívás arra vonatkozóan, hogy az ajánlattevők a szakmai ajánlatukat a rendelkezésre bocsátott táblázat kitöltése útján tegyék meg, amelyben nyilatkozzanak a megajánlott termék típusáról, gyártójáról, származási helyéről és szervízéről, megadva a szervízelő cég nevét és annak székhelyét. Továbbá nyilatkozzanak az eszközök minimumparaméterei figyelembevételével a megajánlott, teljesített paraméterekről; valamint az értékelési szempontok figyelembevételével is a további megajánlott paraméterekről. A „KD02 Közbeszerzés tárgya szerinti műszaki leírás” c. közbeszerzési dokumentum és a felhívás szövege is különösen tartalmazta a kereskedelmi ajánlat megtételére és a „Szakmai ajánlat” -ra vonatkozó kötelező előírásokat, és az egyéb - a megajánlott termékek vonatkozásában benyújtandó továbbinak tekintett - dokumentumokat. A felperes a gyártói termékismertetőt, a CE megfelelőség értékelési tanúsítványt, illetve a kézikönyvet maga tekintette „további dokumentum” -oknak, míg szakmai ajánlatnak egyértelműen az I.2. pont alatt felsoroltakat minősítette.

- [30] Figyelemmel arra, hogy az ajánlattételi határidőig sem a felperes, sem arra jogosult más személy jogorvoslati kérelemmel nem támadták az ajánlati felhívásban és a közbeszerzési dokumentumokban foglalt előírásokat, arra az ajánlati kötöttség – a Kbt. 81. § (11) bekezdése alapján – beállt. Ezt követően a felperes is kötve van a saját rendelkezéseihez, és annak alapján köteles a bírálatot elvégezni, a benyújtott ajánlatokat megvizsgálni, és az esetlegesen szükséges eljárási cselekményeket elvégezni, majd dönten az ajánlatok érvényességéről. Utólag az ajánlatkérő sem módosíthatja, szűkítheti le a felhívásában közzétett elvárásait annak érdekében, hogy a számára legkedvezőbb ajánlatot érvényesnek fogadhassa el. Ez ugyanis a verseny tisztaságát, az egyenlő esélyek biztosítását súlyosan sérti. Az alperes erre helytállóan hivatkozott.
- [31] Az a perben nem volt vitatott, hogy a Summamed Kft. eredeti ajánlatának nem volt része az I.2. pont szerinti szakmai ajánlatra előírt dokumentum, és más dokumentumban sem kerültek megtételre ezen szakmai ajánlati tartalomra vonatkozó nyilatkozatok az ajánlattételi határidőn belül, melyből következően sem tartalmi, sem formai értelemben véve nem állt a felperes rendelkezésére a nyertesként kihirdetett ajánlattevő szakmai ajánlata, csak az I.3. résznek megfeleltethető további egyéb benyújtandó dokumentumok (termékismertető, kézikönyv, stb.). A nyertesként kihirdetett ajánlat ezért egyértelműen nem felelt meg az ajánlati felhívásban és a közbeszerzési dokumentumokban foglalt tartalmi feltételeknek, az alperes ezért helytállóan jutott arra a megállapításra, hogy a felperes nem megfelelően értékelte a Summamed Kft. által benyújtott ajánlati dokumentumokat, mert a Summamed Kft. nem tett eleget a Kbt. 66. § (1) bekezdésében foglaltaknak, csak az egyéb dokumentumként előírt dokumentumokat (termékismertetőt és felhasználói kézikönyvet) nyújtotta be, azonban a szakmai ajánlatra előírt dokumentumot nem, ezért az ajánlata a Kbt. 73. § (1) bekezdés e) pontja alapján érvénytelen volt.
- [32] Hangsúlyozza a bíróság, hogy az alperes nem a formai követelménynek (táblázatos formának) való meg nem felelés vagy a cégszerű aláírás hiánya miatt állapította meg az ajánlat érvénytelenségét – hiszen az ajánlat egészét vizsgálta –, hanem azért, mert a táblázat adattartalmának megfelelő, a szakmai ajánlat megtételét jelentő ajánlattevői nyilatkozat nem került benyújtásra sem táblázatos, sem más formában. A felperes a keresetében és a per során mindvégig tévesen állította, hogy az alperes formai hibára alapozta a döntését. Az alperes azt állapította meg, hogy az ajánlattételi határidőn belül hiányzott a beszerzés tárgyára vonatkozó konkrét szakmai ajánlat, amely megállapítással a bíróság is maradéktalanul egyetért. Így nem volt jelentősége annak, hogy a kért műszaki specifikáció az egyéb további dokumentumokban szerepelt, az alperesnek azok meglétét nem kellett vizsgálnia. Helytállóan állapította meg az alperes, hogy ezen további dokumentumok az ajánlat alátámasztására szolgálnak, mivel a kiírás minősítette ezen dokumentumokat ekként. Az alperes nem egy mesterséges követelményrendszerhez, hanem a kiírásban foglaltakhoz mérte a határidőben benyújtott ajánlat megfelelőségét, a szakmai ajánlatot pedig nem szűken értelmezte, hanem tényszerűen és helytállóan. A fentiekből következően a felperes a keresetlevelében szükségtelenül mutatta be a ténylegesen meg nem ajánlott termék műszaki megfelelőségét. Az alperesi érdekelt sem helytállóan határozta meg a jogvita lényegét, mert az alperes nem a kézikönyvben megjelenő két terméktípus miatti bizonytalanság, hanem a szakmai ajánlat megtételének hiánya okán állapította meg az érvénytelenséget.
- [33] A Kbt. 71. § (1) bekezdése szerint az ajánlatkérő köteles az összes ajánlattevő és részvételre jelentkező számára azonos feltételekkel biztosítani a hiánypótlás lehetőségét, valamint az ajánlatban vagy részvételi jelentkezésben található, nem egyértelmű kijelentés, nyilatkozat, igazolás tartalmának tisztázása érdekében az ajánlattevőtől vagy részvételre jelentkezőtől felvilágosítást kérni.

Ugyanezen szakasz (3) bekezdése szerint a hiányok pótlása csak arra irányulhat, hogy az ajánlat vagy részvételi jelentkezés megfeleljen a közbeszerzési dokumentumok vagy a jogszabályok előírásainak. A hiánypótlás során az ajánlatban vagy részvételi jelentkezésben szereplő iratokat - ideértve a 69. § (4)-(5) bekezdése szerint benyújtandó dokumentumokat is - módosítani és kiegészíteni is lehet.

A (8) bekezdés szerint a hiánypótlás vagy a felvilágosítás megadása:

a) nem járhat a 2. § (1)-(3) és (5) bekezdésében foglalt alapelvek sérelmével és
b) annak során az ajánlatban a beszerzés tárgyának jellemzőire, az ajánlattevő szerződéses kötelezettsége végrehajtásának módjára vagy a szerződés más feltételeire vonatkozó dokumentum tekintetében csak olyan nem jelentős, egyedi részletkérdésre vonatkozó hiba javítható vagy hiány pótolható, továbbá átalánydíjas szerződés esetén az árazott költségvetés (részletes árajánlat) valamely tétele és egységára pótolható, módosítható, kiegészíthető vagy törölhető, amelynek változása a teljes ajánlati árat vagy annak értékelés alá eső részösszegét és az ajánlattevők között az értékeléskor kialakuló sorrendet nem befolyásolja.

A (10) bekezdés szerint az ajánlatkérő köteles meggyőződni arról, hogy a hiánypótlás vagy a felvilágosítás megadása az e §-ban foglaltaknak megfelel. A (3) vagy (8)-(9) bekezdés rendelkezéseinek megsértése esetén, vagy ha a hiánypótlást, felvilágosítást megadását nem, vagy nem az előírt határidőben teljesítették, kizárólag az eredeti ajánlati vagy részvételi jelentkezési példányt lehet figyelembe venni az elbírálás során.

- [34] Az alperes a hiánypótlás lehetőségéről is helytállóan foglalt állást. A Kúria Kfv. 37.612/2017/5. számú ítéletének [32] pontjában kifejtette, hogy akkor sem alkalmazható a hiánypótlás lehetősége, amennyiben a szakmai ajánlat lényeges eleme hiányzik az ajánlatból. Tekintettel arra, hogy a jelen ügyben az ajánlatban egyáltalán nem került sor a kiírásnak megfelelő szakmai ajánlat megtételére, a hiánypótlás fenti törvényi korlátaira is figyelemmel nincs jogszerű lehetőség a hiányok pótoltatására és pótlására. A szakmai ajánlat megtételének ajánlattételi határidőn túli hiánypótlása továbbá szükségképpen befolyásolja a sorrendet, és jelentős hibának is minősül. Ennek okán a felperes a Kbt. 71. § (8) és (10) bekezdéseinek sérelmével, jogszerűtlenül bocsátotta ki a hiánypótlási felhívást és végezte el az ajánlattételi határidőn túl benyújtott ajánlat bírálatát és értékelését. Az alperes helytállóan állapította meg, hogy joghatályos ajánlattevői jognyilatkozat hiányában e hiány jogszerűen nem pótolható. Az ajánlat utólagos megtétele sértette a verseny tisztaságát, az egyenlő bánásmódot, az egyenlő esélyű ajánlattételt előíró alapelveket, továbbá jelentős – hiánypótlással jogszerűen nem korrigálható – hiba megszüntetésére irányult.
- [35] A fentiek alapján a felperes azáltal, hogy nem az eredeti ajánlat értékelését végezte el, azaz a Kbt. 73. § (1) bekezdés e) pontja alapján érvénytelen ajánlatot érvényesként értékelt, megsértette a Kbt. 71. § (10) bekezdésében foglalt kötelezettségét és a Kbt. 69. § (1)-(2) bekezdéseit is, melyet az alperes jogszerűen állapított meg. Az alperes határozata jogszerűsége szempontjából a KFF tanúsítvány megléte nem releváns.
- [36] A bíróság – az alábbiak szerint – részletesen vizsgálta a felperes joggyakorlatot illető hivatkozásait.
- [37] Az alperes D.196/10/2020. számú határozata alapjául szolgáló tényállás a felhívásnak való megfelelés szempontjából a jelen üggyől lényegesen eltér. Az ajánlati dokumentáció a szakmai ajánlat részeként írta elő - más nyilatkozatok mellett - a kizárólagos forgalmazói jogosultságra vonatkozó ajánlattevői nyilatkozat benyújtását, nem hiánypótolható módon továbbá mintaedény leadását. Az ajánlattevő a szakmai ajánlat részeként a termék műszaki tulajdonságait megjelölte (ajánlat 43. oldal) és termékleírást (ajánlat 68. oldal) is csatolt, továbbá az előírásoknak megfelelően mintaedényt is adott. A jogvita tárgyát az képezte, hogy

a kizárólagos forgalmazói jogosultságról szóló gyártói nyilatkozatból hiányzott az „AWB-240 típusú” kifejezésből a „H” betűjelzés. A bíróság 104.K.705.648/2020/25. számú ítéletében a szakmai ajánlat részeit a kiírás szerint határozta meg akként, hogy ([36] bek) „a kérelmező szakmai ajánlata a szakmai ajánlat egészéből, a megajánlott termék teljes műszaki részletezettségű megjelöléséből és az ennek megfelelő termékleírásból egyértelműen megállapítható volt”.

[38] A D.15/16/2020. számú határozat tényállása az ajánlatkérői felhívás tekintetében valóban hasonlít a jelen ügghöz. A határozat 75. pontjában lelhető fel a felperes által hivatkozott azon mondat, miszerint „A szakmai ajánlatot a megajánlott, az ajánlatban bemutatott műszaki paraméterekkel bíró készülék, a kötelezően előírt és ezen felül vállalt műszaki jellemzőknek való megfelelést igazoló termékismertető, nyilatkozatok együttesen képezik.” Azonban lényeges különbség a jelen ügghöz képest, hogy a hivatkozott eljárásban az ajánlattevő nem vitásan csatolta az ajánlatkérői felhívásban a szakmai ajánlatra vonatkozóan előírt nyilatkozatokat. Az ajánlatkérő a dokumentáció II. kötetének 5. pontja tartalmazta a szakmai ajánlatra irányadó rendelkezéseket. Ennek értelmében a szakmai ajánlat részeként az ajánlattevők csatolni voltak kötelesek a megajánlott termék és tartozékai pontos gyártóját, típusát, darabszámát; a műszaki adatlapot (Műszaki leírás című dokumentum) a megajánlott berendezés paramétereivel megfelelően kitöltve és cégszerűen aláírva, melyben meg kell adni az ajánlott termék és tartozékai pontos gyártóját, típusát, darabszámát; a gyártói színes termékismertető prospektust, stb. Az alperes döntésében (71. pont) rögzítette, hogy „Nem vitásan a kérelmező csatolta az ajánlatkérő által elvárt adatokat és dokumentumokat. A kérelmező pontosan megjelölte a megajánlott termék gyártóját, típusát, darabszámát. Csatolta a műszaki adatlapot, a megajánlott berendezés paramétereivel megfelelően kitöltve, a gyártói termékismertető prospektust és annak magyar nyelvű fordítását.” Ezt követően annak előrebocsátásával, hogy „figyelemmel arra, hogy e feltételnek az ajánlat megfelelt” rögzítette, hogy érvénytelenség megállapításának a felétele abban az esetben állhat fenn, ha a szakmai ajánlatban megjelölt elem nem felel meg az ajánlatkérő által előírt minimum érvényességi feltételnek. Az alperes csak ezt követően vizsgálta az érvényességi feltételeknek való megfelelést a termékismertető alapján.

[39] Az alperes D.36/26/2021. számú határozata sem támasztja alá az eltérő gyakorlatot. A jogvita alapját ezen eljárásban a műszaki-szakmai ajánlat hiánypótlással orvosolható hibája képezte, melynek során az alperes – a jelen perben képviselt álláspontjával egyezően – a konkrét közbeszerzési dokumentumok alapján határozta meg, mi tekinthető az adott esetben műszaki-szakmai tartalomnak. Ezen eljárásban a beszerzendő termék követelményrendszerét határozta meg az ajánlattevő és azt, hogy annak teljesülését milyen dokumentumok alapján kívánja vizsgálni (Felhasználói kézikönyv, CE megfelelőségi tanúsítvánnyal, OGYÉI igazolás stb.). Mivel az ajánlatkérő nem egyetlen dokumentum alapján akarta megvizsgálni a műszaki-szakmai ajánlat megfelelőségét, ezért az alperes is azt állapította meg, hogy valamennyi releváns dokumentum tartalmára tekintettel kellett a vizsgálatot lefolytatni, ezért az egyik vagy másik dokumentum tartalma alapján önmagában nem lehetett az ajánlat műszaki-szakmai hiányosság és erre tekintettel az ajánlat érvénytelenségére jutni, azok tartalmát együttesen kellett értelmezni. Az alperes azonban a konkrét dokumentáció alapján határozta meg itt is, hogy mi tekinthető az adott esetben szakmai-műszaki ajánlatnak. Az alperes azt is kiemelte ezen döntésében (47. pont), hogy az ajánlattételi határidőig jogorvoslati kérelemmel nem vitatták az arra jogosultak az ajánlatkérő előírásait, így arra az ajánlati kötöttség bekövetkezett. Ezt követően az ajánlatkérő kötve van saját rendelkezéseihez, annak alapján kell a benyújtott ajánlatokat megvizsgálni, alkalmazni az esetlegesen szükséges eljárási cselekményeket, dönten az ajánlatok érvényességéről.

- [40] A D.436/16/2022. számú határozatban az érvénytelenné nyilvánítás oka a nettó terület és nettó alapterület megfogalmazásbeli különbsége volt, melynek folytán az alperes ezen ügyben is azt fejtette ki, hogy az ajánlatkérőnek a felhívásban és az egyéb közbeszerzési dokumentumokban kell meghatároznia az ajánlati feltételeket, majd a bírálat során ezen feltételek szerint kell megvizsgálnia a benyújtott ajánlatokat. A 93/14/2020. számú határozatban olyan nem jelentős hiba hiánypótltatása volt lehetséges, amely egyszerű matematikai műveletek elvégzésével képzett adatok pótlására irányult, illetve a hiányzó alapadat (ÁFA kulcs) törvényben szabályozott volt. Az nem volt vitatott, hogy a kérelmező szakmai ajánlatként ismertette az általa megajánlott termékek műszaki paramétereit, gyártót, származási helyet, valamint a termék nettó darabárát és a termék darabszámát. A szakmai ajánlat tartalmazta továbbá a nettó összárát, ami a felolvasólapon értékelés alá volt nettó összárallal megegyező volt (49. pont). Az 527/20/2013. számú ügyben az ajánlat kötelező tartalmi elemeként előírásra került a felolvasólap becsatolása és költségvetés kitöltése, erre tekintettel állapította meg, hogy a két dokumentum egymással összefügg, külön-külön nem kezelhető, így egyik dokumentum sem nevezhető fajsúlyosabbnak a másiknál, ezért az ajánlattevőnek a felolvasólapot tartalmazó önkéntes hiánypótlásra jogosult lehetősége volt, mert az azon szereplő egyösszegű ajánlati árat az eredeti ajánlat árazott költségvetése és szerződéstervezete azonos összegben eredetileg is tartalmazta.
- [41] A fentiek alapján a felperes által hivatkozott határozatok nem támasztották alá azon hivatkozását, hogy a szakmai ajánlat fogalma körében az alperes korábbi gyakorlata eltért a keresettel támadott határozatban foglaltaktól és az előírástól függetlenül szakmai ajánlatként lenne elfogadható az egyéb becsatolt műszaki dokumentumok tartalma. A hivatkozott határozatokban vizsgált közbeszerzési eljárások egyikében sem fordult elő az, hogy a szakmai ajánlat ne került volna az ajánlattételi határidőn belül megtételre. Ismét visszautal a bíróság arra, hogy a szakmai ajánlatot nem lehet elvont fogalomként értelmezni, és ezen fogalom alapján elvégezni az ajánlat érvényességi vizsgálatát, hanem mindig az adott ügy kapcsán az ajánlati felhívásban foglaltak alapján kell az ajánlatkérőknek a vizsgálatot elvégeznie.
- [42] A továbbiakban a bíróság a bírság kiszabása és annak összecszerúsége vonatkozásában tett kereseti hivatkozásokat vizsgálta. A bírság összegét az alperes mérlegeléssel állapította meg, a mérlegelési jogkör gyakorlásának jogszerűségét illetően a kialakult bírói gyakorlat szerint (Kúria Kf.III.38.211/2019/5, Kf.III.37.630/2019/6.) akkor van lehetőség mérséklésre, ha az alperes a bírság összegének megállapítása során valamely releváns körülményt nem értékelt vagy valamely körülményt tévesen vett figyelembe. Nincs tehát lehetősége arra a bíróságnak, hogy az okszerűen figyelembe vett körülmények után megállapított bírság összegét illetően az alperes döntését felülmérlegelje.
- [43] A bírság alkalmazásának és mértéke megállapításánál a jogsértést és annak súlyát az alperes mérlegelte. A felperes által megvalósított jogsértést az alperes helytállóan és okszerűen minősítette súlyosnak azon okból, hogy a jogsértés közvetlenül kihatott az eljárást lezáró döntésre azáltal, hogy a felperes érvénytelen ajánlatot bíralt el érvényesnek és az érvénytelen ajánlatot benyújtó ajánlattevőt hirdette ki nyertesnek. Határozatában rögzítette, hogy a bírság összegének meghatározásakor figyelemmel volt a beszerzés tárgyára, annak magas értékére. Ugyanakkor a felperes javára értékelt az együttműködő magatartását; a jogsértő döntés reparálhatóságát; azt, hogy nem állapított meg ismételt jogsértést e beszerzéssel összefüggésben; és hogy a jogsértés megtörténte és a jogorvoslati eljárás megindítása között relatíve rövid idő telt el. Értékelte, hogy a jogsértéshez más szerv eljárásában a támogatás visszafizetésére vonatkozó szankció kapcsolódhat, és figyelemmel volt arra is, hogy az ajánlatkérő a Kbt. 53. § (6) bekezdése szerinti feltételes közbeszerzési eljárást folytatott le. Mindezek alapján az alperes a Kbt. 165. § (11) bekezdésében értékelendő valamennyi

releváns szempontot figyelembe vette, értékelte és arról számot adott a határozat 66. bekezdésében. A felperesi hivatkozással ellentétben a bíróság e körben nem látta megállapíthatónak az indokolási kötelezettség megsértését.

- [44] A felperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy az érvénytelen ajánlat „alaki és nem tartalmi” elemre vezethető vissza, a jogalap körében fent kifejtett indokból ez egyértelműen téves állítás. Azon körülmény, miszerint az alperesi érdekelt számára biztosította az információkhoz való hozzáférést még jóval a jogorvoslati határidő lejárta előtt, értékelést nyert enyhítő körülményként, mint a felperes együttműködő magatartása. A felperes tévesen hivatkozott az alperes korábbi eltérő joggyakorlatára is a fentiekben kifejtettek szerint, ezért az sem tekinthető enyhítő körülménynek, hogy magatartásával az alperes - részben tévesen azonosított - joggyakorlatához igazodott. A felperes támogató és együttműködő magatartását az alperesi határozat 66. pontja enyhítő körülményként figyelembe vette a bíróság összegének meghatározásakor, ugyanakkor ezek a speciális és generális prevenció szempontjából irrelevánsak, mert azokat a Kbt. 165. § (11) bekezdése sem sorolja fel mérlegelési szempontokként. A jogsértés reparálhatóságát az alperes a határozatban szintén értékelte, azonban ennek további bírságcsökkentő hatása nem lehetett figyelemmel arra, hogy a reparálásra csak az alperesi határozat útján, nem pedig a felperes tevőleges magatartásával került sor. A Kbt. 165. § (11) bekezdése az eset összes körülményeit, de különösen a tételesen felsorolt szempontok figyelembevételét írja elő, és nem tartalmaz előírást az egyes szempontok súlyozására, az alperesnek ezért nem volt kötelezettsége határozatában a szempontokat kvázi matematikai jelleggel súlyozni és az enyhítő és súlyosító körülményeket ennek alapján ütköztetni és arányosítani. A közérdek a reparálhatóságtól függetlenül sérül az ilyen súlyú jogsértések megvalósítása által. A Kbt. szintén nem tartalmaz előírást a speciális vagy generális prevenció elveinek alkalmazására, ugyanakkor ezen általános jogsértés-megelőzési célok a jogszabályi szempontok figyelembe-vételével érvényesülnek. Kiténik a határozatból, hogy a jogsértés súlyosságát kiemelten vette figyelembe az alperes annak a közbeszerzési eljárást lezáró döntésre gyakorolt befolyása miatt, mely a jogszabálynak megfelelő szempont. Az alperes tételesen számot adott az értékelt körülményekről és azok jellegéről is, az értékelt körülmények a bírság kiszabását és annak összezszerűségét is okszerűen megalapozzák, a bírságról hozott döntés semmiképpen nem tekinthető kirívóan okszerűtlennek. Nyomatékosan utal a törvényszék arra körülményre is, hogy a bírság összege kevesebb, mint 0,5%-a a közbeszerzési eljárás kifogásolt része becsült értékének, ekként annak mértéke – figyelemmel a Kbt. 165. § (5) bekezdésére is – semmiképpen nem tekinthető eltúlzottnak.
- [45] Mindezekre tekintettel a felperes a keresetében nem hozott fel olyan indokot, mely alapján az alperesi mérlegelés okszerűtlensége megállapítható lett volna. Az alperes a határozatát a bírság összege tekintetében a mérlegelési jogkörben hozott határozatokra vonatkozó Kp. 85. § (5) bekezdése szerint indokolta, határozatából megállapíthatóak a mérlegelés szempontjai és azok okszerűsége. Mindezek alapján a bíróság a kiszabott bírság mérséklésére sem látott lehetőséget.
- [46] A fentiekre figyelemmel a törvényszék a felperes teljes körben alaptalan keresetét – a Kp. 88. § (1) bekezdés a) pontja alapján – elutasította.
- [47] A felperes pervesztes lett, ezért a bíróság a Kp. 35. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 82. § (3) bekezdése és 83. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes és az alperesi érdekelt perköltségének megtérítésére. Az alperes által kiszabott 5.000.000 Ft bírságra tekintettel a per meghatározható pertárgyértékű. Az alperes és az alperesi érdekelt részére járó perköltséget erre tekintettel a törvényszék az IM r. 3. § (2) bekezdés a) pontjára figyelemmel állapította

meg. Az alperes tekintetében a jogi képviselő által elvégzett munkával arányban állónak ítélte a pertárgyérték 5%-ának megfelelő összeget. Az alperesi érdekelt esetében azt az IM r. 6. § (6) bekezdése alapján mérsékelte, mert a ténylegesen kifejtett ügyvédi tevékenységre - az egy érdemi beadvány előterjesztésére, annak terjedelmére és tartalmára, valamint a tárgyalási képviselőre - figyelemmel ezt az összeget tartotta arányosnak.

- [48] Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 45/A. § (2) bekezdésére és a per tárgyának 5.000.000 forintos értékére figyelemmel – az Itv. 39. § (1) bekezdése és 42. § (1) bekezdés a) pontja szerinti – 300.000 forint összegű, az Itv. 62. § (1) bekezdés h) pontja alapján feljegyzett kereseti illeték – a felperest az Itv. 5. § (1) bekezdés c) pontja alapján megillető személyes illetékmentesség okán, a Pp. 96. § (1) bekezdés b) pontja és 102. § (1) bekezdése alapján – az állam terhén marad.
- [49] Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Kbt. 172. § (6) bekezdése zárja ki.

Záró rész

Budapest, 2023. január 25.

Fintáné dr. Vásárhelyi Julianna s.k. a tanács elnöke	dr. Váczi Katalin s.k. előadó bíró	dr. Winklerné dr. NóvÉ Ildikó s.k. bíró
---	---------------------------------------	--